

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

Rattan Chair Design according to Philosophy of Sufficiency Economy in Self-immunity

Jong Boonpracha¹, Somsakul Jerasilp¹, Suwimon Kuptiwut¹

¹Faculty of Industrial Technology, Suan Sunandha Rajabhat University

ABSTRACT

The study aims to study context and theories of philosophy of sufficiency economy in self-immunity for applying through design creativity of rattan chairs. The samplings of this research were 100 community souvenir product creators who were trained in enhancing potential in creativity of design. Three product design specialists evaluated the applicability of creative design of rattan chairs in the field of immunity according to philosophy of sufficiency economic.

The research reveals the followings: 1.) Product design principles had associated with philosophy of sufficiency economy in all four essential basics: moderation, reasonableness, risk management and self-immunity. 2.) The result of developed product evaluation by product design specialists disclosed that all developed products had higher potential in creativity according to philosophy of sufficiency economy in dimension of self-immunity with total average 0.40.

Keywords : rattan chair, philosophy of sufficiency economy, self-immunity

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

การออกแบบเก้าอี้หวายตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน

จง บุญประชา¹, สมสกุล จีระศิลป์¹, สุวิมล คุปติวุฒิ¹

¹ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทและ แนวคิด หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน เพื่อบูรณาการในการออกแบบและเพิ่มศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนเก้าอี้หวาย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนประเภทของที่ระลึก จำนวน 100 คน ที่เข้าร่วมรับการอบรมการเพิ่มศักยภาพความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ และทำการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบเก้าอี้หวาย ทำการประเมินโดย ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินผลการใช้ความคิดสร้างสรรค์การออกแบบเก้าอี้หวายในด้านของการมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน ในด้านประโยชน์ใช้สอย ความงาม หลักสรีรศาสตร์ ความแข็งแรง ทนทาน วัสดุและกรรมวิธีการผลิต 2) ผลการประเมินการพัฒนาเก้าอี้หวาย โดยผู้เชี่ยวชาญการออกแบบพบว่า เก้าอี้หวายมีศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นในด้านของการมีภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยรวม 0.40

คำสำคัญ : เก้าอี้หวาย, หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, การมีภูมิคุ้มกัน

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่ พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา (วิจิตวงศ์ ณ. ป้อมเพชร, 2549 : 18) และถูกพูดถึงอย่างชัดเจนในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขวิกฤตการณ์ทางการเงินในเอเชีย พ.ศ. 2540 ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

เศรษฐกิจพอเพียงมีบทบาทต่อการกำหนดอุดมการณ์การพัฒนาของประเทศ โดยปัญญาชนในสังคมไทยหลายท่านได้ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเช่น ศ.นพ.ประเวศ วะสี, ศ.เสน่ห์ จามริก, ศ.อภิชาติ ปันธเสน และศ.ฉัตรทิพย์ นาถสุภา โดยเชื่อมโยงแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเข้ากับวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งเคยถูกเสนอมาก่อนหน้าโดยองค์กรนอกภาครัฐจำนวนหนึ่งนับตั้งแต่พุทธทศวรรษ 2520 และได้ช่วยให้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในสังคมไทย

แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นับว่าเป็นแนวคิดสำคัญที่สามารถประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน (สมพร เทพสิทธา, 2548 : 39) ซึ่งคำนิยามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กัน คือ

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไป

อย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

สำหรับการเพิ่มศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนนั้นยังมีการศึกษาและพัฒนาในเรื่องดังกล่าวไม่น้อยมากจากความสำคัญดังกล่าวข้างต้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและนำผลดังกล่าวมาพัฒนาและสร้างสรรค์ในลำดับต่อไป โดยผู้วิจัยได้มีแนวคิดในการพัฒนาเพิ่มศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์การออกแบบบรรจุภัณฑ์อ้อยหวานในด้านการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ด้วยการประยุกต์และต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างจุดเด่นที่แตกต่างและสร้างอัตลักษณ์ในผลิตภัณฑ์ ผ่านกระบวนการออกแบบและพัฒนาเพื่อสร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ด้วยการสร้างเครือข่ายและการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ การมุ่งเน้นการใช้วัสดุพื้นถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาบริบทและ แนวคิด หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน เพื่อบูรณาการในการออกแก้วอ้อยหวาน
2. เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ระเบียบวิธีวิจัย

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์
วิสาหกิจชุมชนประเภทของที่ระลึก จำนวน 100 คน
ที่เข้าร่วมรับการอบรมการเพิ่มศักยภาพความคิด
สร้างสรรค์ในการออกแบบ

- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูลเป็นแบบการสังเกต การสัมภาษณ์
แบบสอบถาม และการเก็บข้อมูลรูปแบบสวดลาย
ด้วยภาพถ่ายและการบันทึกเสียง ที่ใช้เป็นเครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้

- 1) แบบสำรวจ
- 2) แบบสอบถามและสัมภาษณ์
- 3) กล้องถ่ายภาพและเครื่องบันทึกเสียงเพื่อ

บันทึกข้อมูล

- สถานที่ทำการวิจัยและเก็บข้อมูล

สถานที่ของผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์
ชุมชนประเภทของที่ระลึก และแหล่งการผลิต
ผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทของที่ระลึกของประชาชน
และนักท่องเที่ยวในจังหวัดกรุงเทพมหานครและ
ปริมณฑล

- วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลที่จะนำมาใช้
ในการวิจัยโดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์
และการใช้ตามแนวคิดและทฤษฎีเศรษฐกิจ
พอเพียง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเพื่อการประยุกต์ใช้
สู่กระบวนการออกแบบแก้ปัญหาย

2. การเก็บรวบรวม สำรวจและบันทึก
รูปแบบผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทของที่ระลึกจาก
แหล่งผู้ประกอบการ และสถานที่จำหน่ายสินค้า
ตามงานแสดงสินค้า เพื่อบันทึกเป็นฐานข้อมูลการ
ออกแบบ และประเมินคุณค่า

3. การลงพื้นที่เป็นการประสานงานกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและข้อมูลเกี่ยวกับชุมชน
โดยการสนทนากลุ่มกับผู้นำและผู้ปฏิบัติของ
ชุมชนเพื่อแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมทำความเข้าใจ
เกี่ยวกับปัญหาทางด้านการออกแบบและการผลิต

4. การจัดอบรม/สัมมนา เป็นการประชุม
ผู้นำกลุ่ม ตัวแทน และปฏิบัติงานในอาชีพเพื่อ
การเรียนรู้และการแก้ปัญหาทางการออกแบบ
จากการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน
ประเภทของที่ระลึก

5. ทำการแจกแบบสอบถามและแบบ
สำรวจกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการศึกษา

6. พัฒนาการออกแบบ โดยผ่านกระบวนการ
ทำแบบร่าง การพัฒนาแบบ แบบรายละเอียด และ
ทัศนียภาพ

7. ประเมินผลการออกแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ
การออกแบบ 3 คน ในด้านการประยุกต์ใช้ตาม
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังต่อไปนี้คือ ด้านการ
มีภูมิคุ้มกัน คือ การประยุกต์และต่อยอด
ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างจุดเด่นที่แตกต่างและ
สร้างอัตลักษณ์ในผลิตภัณฑ์และการสร้าง
มูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์

- การวิเคราะห์ข้อมูล

จากแบบประเมินที่ได้จาก ผู้เชี่ยวชาญ
ด้านการออกแบบโดยวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1) ตรวจสอบแบบประเมินที่ผ่านการกรอก
ครบถ้วน

2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ
ดังต่อไปนี้

- 2.1) ค่าความถี่และค่าร้อยละ
- 2.2) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 2.3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ผลการวิจัย

การออกแบบผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน
แก้อีห่วยมีความเกี่ยวข้องเนื่องกับการนำหลัก
การออกแบบมาใช้และเชื่อมโยงกับหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งผลที่ได้
จะทำให้เกิดแนวคิดของการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์
โดยนำความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงของศาสตร์
ทั้งสองเข้าด้วยกันเพื่อบูรณาการการออกแบบ
แก้อีห่วย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ของหลักการออกแบบกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน

หลักการออกแบบ	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน
ประโยชน์ใช้สอย	- ความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ใช้สอยอย่างมีประสิทธิภาพและ สะดวกสบาย
ความงาม	- มีความคิดสร้างสรรค์ประยุกต์และต่อยอดรูปทรงและภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มกับผลิตภัณฑ์
หลักสรีรศาสตร์	- เข้าใจในมิติสัมพันธ์กับสรีระศาสตร์เพื่อความสะดวกสบายในการทำงาน หรือไม่ก่อให้เกิดอาการเมื่อยหรือล้าในขณะใช้งานนาน ๆ
ความแข็งแรงทนทาน	- เข้าใจถึงความแข็งแรงในวัสดุและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการใช้งาน
ราคา หรือ ต้นทุน	- มีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์อย่างเหมาะสมกับคุณค่าของผลิตภัณฑ์
ความปลอดภัยในการใช้งาน	- มีความรู้และเข้าใจการใช้โครงสร้างหรือวัสดุที่ถูกต้องเหมาะสม
การดูแลและบำรุงรักษา	- เข้าใจและมีความรู้เรื่องการใช้งานในวัสดุโครงสร้าง และระบบกลไก
วัสดุและกรรมวิธีผลิต	- การเลือกใช้วัสดุอย่างมีคุณค่า อาจเสริมหรือต่อยอดมูลค่ากับผลิตภัณฑ์

จากตารางที่ 1 ผลิตภัณฑ์แก้อีห่วย สามารถ
ใช้หลักการออกแบบที่มีความสัมพันธ์กับปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน คือ ด้านประโยชน์
ใช้สอย ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ความรู้ความเข้าใจใน
หน้าที่ใช้สอยอย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกสบาย
ด้านความงาม ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความคิด
สร้างสรรค์ประยุกต์และต่อยอดรูปทรงและภูมิ
ปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มกับผลิตภัณฑ์
ด้านหลักสรีรศาสตร์ ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้
เข้าใจในมิติสัมพันธ์กับสรีระศาสตร์เพื่อ
ความสะดวกสบายในการทำงานหรือไม่ก่อให้เกิด

อาการเมื่อยล้าในขณะใช้งานนานๆ ด้านวัสดุ และ
กรรมวิธีการผลิต ออกแบบผลิตภัณฑ์ให้การใช้
วัสดุอย่างมีคุณค่า อาจเสริมหรือต่อยอดมูลค่ากับ
ผลิตภัณฑ์

ผลการออกแบบโดยการจัดการอบรม และ
ปฏิบัติการ (Workshop) การออกแบบผลิตภัณฑ์
แก้อีห่วย จากผู้ผลิตวิสาหกิจชุมชน โดยการพัฒนา
จากผลิตภัณฑ์เดิมที่ใช้แนวคิดการพัฒนา
สร้างสรรค์ที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นต้นทุน
ความคิด ดังตารางที่ 2

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ของหลักการออกแบบกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน

ผลิตภัณฑ์เดิมและต้นแบบ	แนวคิดและการพัฒนาผลิตภัณฑ์เก้าอี้หวาย
 ผลิตภัณฑ์เดิม 	แนวคิดและแรงบันดาลใจในการพัฒนาสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์หวาย มีแนวคิดที่จะสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ให้มีความร่วมสมัย ออกแบบให้มีความเชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สะท้อนศิลปวัฒนธรรมธรรมชาติ การพัฒนาสื่อการแพนทางของนกยูง การสานหวายให้มีความแตกต่างด้วยการสอดประสานกันทั้งตัวผลิตภัณฑ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาใช้เป็นต้นทุนความคิดในการพัฒนา ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ถ่ายทอดกันมาแต่บรรพบุรุษ จากเดิมที่นำหวายมาใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตอย่างสอดคล้องกับธรรมชาติสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์การสานหวายที่สร้างสรรค์ให้มีความร่วมสมัย มีความเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคุณภาพและอรรถประโยชน์ใช้สอยที่มีเอกลักษณ์

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ผลการประเมินการออกแบบและการใช้ โดยผู้เชี่ยวชาญการออกแบบผลิตภัณฑ์ 3 ท่าน
ความคิดสร้างสรรค์การออกแบบเก้าอี้หวาย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ประสิทธิภาพความคิดสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านมีภูมิคุ้มกันจาก
การออกแบบผลิตภัณฑ์เก้าอี้หวาย

รายการ	ผลิตภัณฑ์เดิม $\bar{X}_1$	ผลิตภัณฑ์ที่ พัฒนา $\bar{X}_2$	ประสิทธิภาพ ความคิด สร้างสรรค์ $(\bar{X}_2 - \bar{X}_1)$
1. ประโยชน์ใช้สอย: ความรู้ความเข้าใจในหน้าที่ ใช้สอยอย่างมีประสิทธิภาพและสะดวกสบาย	4.00	4.00	0.00
2. ความงาม: มีความคิดสร้างสรรค์ประยุกต์ และต่อยอดรูปทรงและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อ สร้างมูลค่าเพิ่มกับผลิตภัณฑ์	3.67	4.67	1.00
3. หลักสรีระศาสตร์: เข้าใจในมิติสัมพันธ์กับ สรีระศาสตร์เพื่อความสะดวกสบายในการใช้งาน	4.00	4.00	0.00
4. ความแข็งแรงทนทาน: เข้าใจถึงความแข็งแรง ในวัสดุและเทคโนโลยีที่เหมาะสม	4.00	4.33	0.33
5. วัสดุและกรรมวิธีผลิต: การเลือกใช้วัสดุ อย่างมีคุณค่า อาจเสริมหรือต่อยอดมูลค่ากับ ผลิตภัณฑ์	3.67	4.33	0.67
ค่าเฉลี่ยรวม	3.87	4.27	0.40

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดสร้างสรรค์
ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านมีภูมิคุ้มกัน
ของผลิตภัณฑ์ เก้าอี้หวายที่พัฒนาแบบ
มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นมากกว่าผลิตภัณฑ์เดิม
มีค่าเฉลี่ยรวม 0.40 โดยในด้านความงาม
มีประสิทธิภาพความคิดสร้างสรรค์เพิ่มมากที่สุด
รองลงมาเป็นด้านวัสดุและกรรมวิธีการผลิตและ
ความแข็งแรงทนทานตามลำดับ ส่วนด้านประโยชน์
ใช้สอยและหลักสรีระศาสตร์มีประสิทธิภาพ
ความคิดสร้างสรรค์เท่าเดิม

สรุปและอภิปรายผล

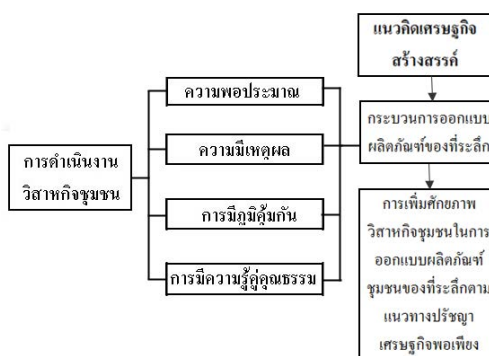
การวิจัยเรื่องการเพิ่มศักยภาพด้านความคิด
สร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน ตามปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงจากการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
ได้มุ่งเน้นกระบวนการการออกแบบพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
เพื่อเป็นกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ในการเพิ่ม
ศักยภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์
วิสาหกิจชุมชน โดยวัดจากการเพิ่มประสิทธิผล
จากผลงานการออกแบบที่ได้มีการพัฒนาในระดับ
ที่สูงขึ้นกว่าเดิมหรือไม่อย่างไร ภายใต้การประเมิน

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

รูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญ โดยมีกิจกรรมที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับหลายด้าน อาทิเช่น การสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้ และพัฒนาองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมเช่นภูมิปัญญาท้องถิ่นไปพัฒนาต่อยอดรวมถึงการนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ จากนั้นจึงนำผลงานที่มีอยู่เดิมไปพัฒนาเพื่อให้เกิดการเพิ่มศักยภาพในด้านความคิดสร้างสรรค์ภายใต้การทำงานร่วมระหว่างผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและนักศึกษาทางการออกแบบ ภายใต้การช่วยเหลือและแนะนำจากนักออกแบบอาชีพที่เป็นกลุ่มนักวิจัย และการประเมินผลการพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญในลำดับสุดท้าย

จากการศึกษาบริบทและ แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อบูรณาการในการออกแบบผลิตภัณฑ์แก้วอ้อยหวานนั้นได้นำแนวทางตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้และบูรณาการเพื่อสร้างความเชื่อมโยงสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนนั้นสามารถแสดงขั้นตอนเริ่มจากกรอบแนวคิดหลักซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบในเรื่องของความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกัน และการมีความรู้คุณธรรมดังภาพที่ 1 จากนั้นจึงนำผังแม่บทดังกล่าวมาทำการขยายผลและเชื่อมโยงกับการสร้างสรรค์การออกแบบเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายในเรื่องของประสิทธิผลในรูปแบบเป็นประเด็นสำคัญ ดังนั้น จึงได้นำหลักการออกแบบซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบโดยทั่วไปทั้งสิ้น 9 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ประโยชน์ใช้สอย 2) ความงาม 3) หลักสรีระศาสตร์ 4) ความแข็งแรงทนทาน 5) วัสดุและกรรมวิธีการผลิต 6) ราคา หรือต้นทุน 7) ความปลอดภัยในการใช้ 8) การดูแลรักษา 9) การขนส่งและหีบห่อ โดยองค์ประกอบที่ 1-5 เป็นองค์ประกอบหลัก ในขณะที่องค์ประกอบที่ 6-9 เป็นองค์ประกอบเสริม บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 1 ภาพแสดงกรอบแนวคิดของโครงการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มา : จง บุญบุรุษ (2558 : 123)

ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาแก้วอ้อยหวานจากการออกแบบโดยการจัดการอบรม และปฏิบัติการ Workshop การออกแบบผลิตภัณฑ์ของทีระลึกจากผู้ผลิตวิสาหกิจชุมชน โดยนำผลิตภัณฑ์เดิมที่ใช้แนวคิดการพัฒนาสร้างสรรค์ที่นำภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นต้นทุนความคิดมาพัฒนาเข้าสู่กระบวนการพัฒนาโดยนำหลักการออกแบบมาบูรณาการกับแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเปรียบเทียบจากผลผลิตเดิมและผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการพัฒนาหลังจากอบรมและปฏิบัติการ (Workshop) และนำมาทำการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญการออกแบบ 3 ท่าน เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพความคิดสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากการพัฒนาผลิตภัณฑ์สรุปผลการประเมินความคิดสร้างสรรค์การพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์ พบว่าประสิทธิภาพความคิดสร้างสรรค์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สูงขึ้นจากเดิม ในด้านภูมิคุ้มกัน ผลิตภัณฑ์ที่พัฒนามีค่าเฉลี่ยรวมสูงกว่าผลิตภัณฑ์เดิมเท่ากับ 0.40 โดยมีประสิทธิภาพความคิดสร้างสรรค์

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

เพิ่มมากที่สุด ในเรื่องของความงาม รองลงมา ได้แก่ วัสดุและกรรมวิธีการผลิต

จากผลสรุปในการวิจัยของวัตถุประสงค์ในข้อที่ 1 การวิจัยได้ค้นพบว่า แนวคิดตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อบูรณาการในการออกแบบผลิตภัณฑ์วิชาทฤษฎีชุมชน สามารถนำหลักการออกแบบมาใช้ได้ โดยนำความสัมพันธ์ดังกล่าวมาเชื่อมโยงและสร้างความสัมพันธ์กับหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีภูมิคุ้มกัน มาบูรณาการเข้ากับหลักการออกแบบ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ทั้งสี่ด้าน 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ประโยชน์ใช้สอย 2) ความงาม 3) หลักสรีรศาสตร์ 4) ความแข็งแรงทนทาน 5) วัสดุและกรรมวิธีการผลิต 6) ราคา หรือต้นทุน 7) ความปลอดภัยในการใช้ 8) การดูแลรักษา โดยองค์ประกอบที่ 1-5 เป็นองค์ประกอบหลักในการพัฒนา ในขณะที่องค์ประกอบที่ 6-8 เป็นองค์ประกอบเสริม ซึ่งประกอบด้วยหลักคิดที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติที่ยืนอยู่บนสายกลาง อาทิเช่น ความงามมีความเชื่อมโยงกับความมีภูมิคุ้มกัน เชื่อมโยงกับการมีความคิดสร้างสรรค์ประยุกต์ และต่อยอดรูปทรงและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มกับผลิตภัณฑ์

หลักการที่กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับวิธี วิชานิพพาน (2551 : 8-11) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนว่า เศรษฐกิจพอเพียงมิใช่จะเน้นเฉพาะด้านเศรษฐกิจเพียงด้านเดียว แต่ต้องมีความพอใจในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านวัตถุและจิตใจ ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครองและการบริหาร โดยคำว่า พอเพียง หมายถึง สายกลาง ต้องอาศัยความรู้คู่คุณธรรมควบคู่กันไป ความรู้จะต้องประกอบด้วยความรู้รอบรอบ รอบรู้ และความระมัดระวังที่จะนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้

คิดวางแผน และการปฏิบัติงานทุกขั้นตอน โดยความรู้ความเข้าใจพื้นฐานที่ควรคำนึงถึง 6 ด้านในการพัฒนาได้แก่

1) ภูมิปัญญาท้องถิ่น จะต้องสะท้อนภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานให้คนรุ่นหลังเรียนรู้พัฒนาต่อยอด

2) ทรัพยากรจะต้องคำนึงถึงวัตถุดิบทรัพยากรใช้อย่างคุ้มค่า เพิ่มและทดแทนส่วนที่ใช้ไป

3) บริบท/วัฒนธรรม จะต้องเข้าใจและนำพาความเจริญไปพร้อมวัฒนธรรมชุมชน

4) ภูมิสังคม ต้องอยู่บนพื้นฐานของสภาพภูมิศาสตร์ การดำรงชีวิต วิถีปฏิบัติของชุมชน

5) ศักยภาพการผลิต จะต้องอยู่บนศักยภาพในลักษณะที่ค่อยเป็นค่อยไป พัฒนาศักยภาพการผลิตไปพร้อมกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่เข้มแข็งสามารถแข่งขันได้

6) ประโยชน์ใช้งาน จะต้องมิใช่ประโยชน์ใช้งานที่ต้องการของกลุ่มผู้ใช้ สามารถใช้งานได้สะดวกคุ้มค่า

จากผลสรุปในการวิจัยของวัตถุประสงค์ในข้อที่ 2 การวิจัยได้ค้นพบว่า การเพิ่มศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์วิชาทฤษฎีชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการออกแบบผลิตภัณฑ์เก้าอี้หวาย ด้วยการตรวจสอบประสิทธิภาพการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่สอดคล้องกับวิธีบูรณาการตามหลักการออกแบบ โดยนำความสัมพันธ์ดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับหลักแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อวัดระดับประสิทธิภาพความคิดสร้างสรรค์ของผลิตภัณฑ์เป็นตัวสะท้อนกลับถึงการพัฒนาการของการเพิ่มศักยภาพทางความคิดสร้างสรรค์ สามารถนำมาใช้ได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาการเชื่อมโยงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ อุดมพร อมรธรรม (2549 : 13-16)

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

ที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบใน 4 มิติ คือ วัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรม อย่างเป็นองค์รวม คือไม่แยกส่วนแต่เป็นการเชื่อมโยงกันสัมพันธ์และต่างเป็นเหตุเป็นผลกัน คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาและมีปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้เรียนรู้และมีข้อเสนอแนะเพื่อการนำการเพิ่มศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ผลการวิจัยไปใช้และการวิจัยในครั้งต่อไป จากวิสาหกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้การนำผลใช้งานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะคือ

1. ด้วยการศึกษากการเพิ่มศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องที่ยากและมีความท้าทายที่กว้างขวางทำให้การศึกษาในเชิงลึกจึงเป็นเรื่องยาก ดังนั้นในการวิจัยในครั้งต่อไปจะต้องแยกแยะลักษณะประเภทของผลิตภัณฑ์วิสาหกิจ เฉพาะด้านมาใช้ในการพัฒนาการเพิ่มศักยภาพความคิดสร้างสรรค์จะสามารถเข้าถึงและเจาะลึกได้มากขึ้น

2. ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถนำแนวคิดนี้มาต่อยอดและทดลองใช้กับการเพิ่มศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์สำหรับสถานประกอบการ SME ที่มีขนาดใหญ่ขึ้น

3. ควรส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการศึกษาวิจัยการตลาดเพื่อเป็นประโยชน์ในการเปรียบเทียบรูปแบบกับมูลค่าเพิ่มที่ได้รับรวมถึงความต้องการผู้บริโภคในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เพื่อสร้างความหลากหลายและแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์

4. การต่อยอดงานวิจัยควรให้มีการวิจัยเพื่อการเพิ่มศักยภาพผู้ประกอบการในด้านอื่น ๆ โดยนำเอาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในระดับขั้นต่อไป

References

- Amornrdhum, U. (2006). *Philosophy of Sufficiency Economy -the ultimate Buddhist economic concepts*. Bangkok: Starlight.
- Boonpracha, J. (2015). *Enhance Potential in Creativity of Community Enterprise Products Accord to Philosophy of Sufficiency Economy based on Local Wisdom*. Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University
- Boonwong, N. (1999). *Design Principles*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- Isarangkun Na Ayudhaya, J. (2006). *Economics in Sufficiency Economy under the Royal Initiative of His Majesty the King*. Journal of the Royal Initiative of His Majesty the King 4(4), 27-28.
- Na Pompetch, V. (2006). *His Majesty the King with Thailand economic problems*. Bangkok: Study development.
- Virachanipawon, V. (2008). *Management guidelines for integrity and sufficiency economy guidelines*. Bangkok: Perfect Publisher.

วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ได้รับการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการอยู่ในฐานข้อมูล TCI กลุ่ม 1

Thepsitha, S. (2005). On the trail of His Majesty the King's sufficiency economy to solve problems of poverty and corruption. (2nd ed.). Bangkok: Ariyamak Fund.